Het veen verdwijnt uit Nederland

Daarom maken we nu een nieuwe bodemkaart

Juni 2014, Folkert de Vries

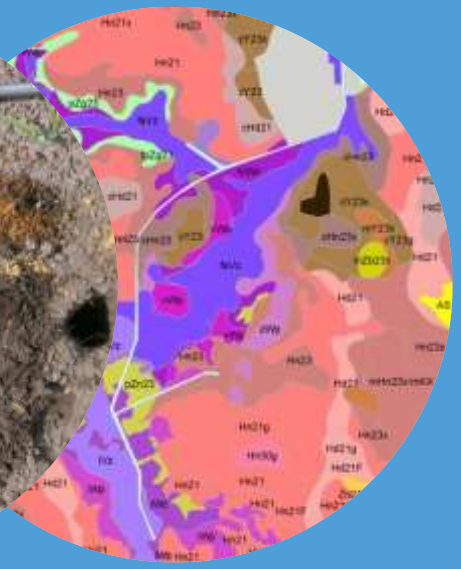

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Introductie

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Achteruitgang vanaf de middeleeuwen

- Cope-ontginningen in West-Nederland (vanaf 950 -1300)
- Grootschalige verveningen

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Vervening

- In Oost-Nederland vervening vanaf ca. 1500

Turf was belangrijke brandstof

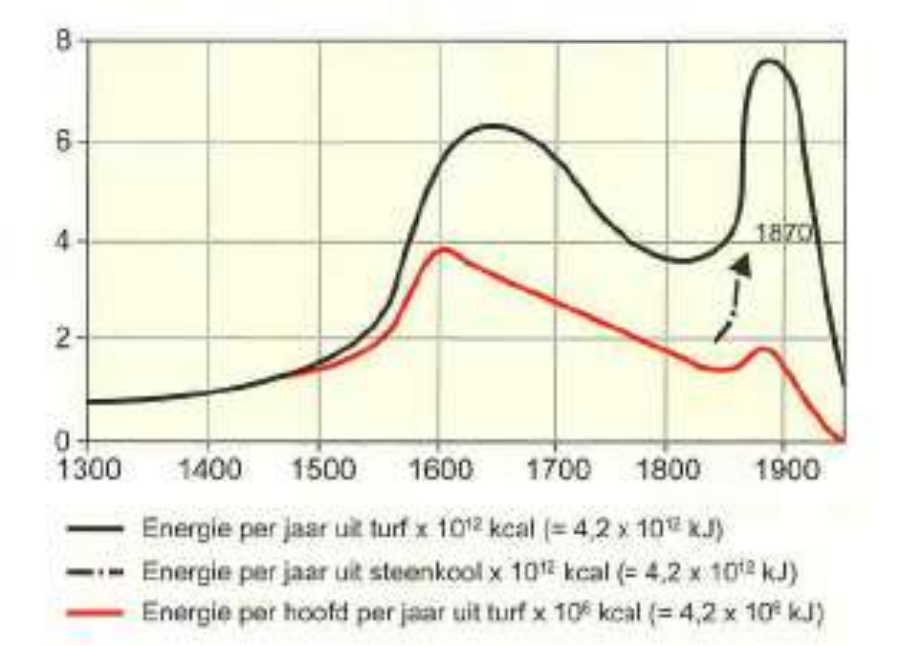

Schatting van verdwenen hoogveengebieden door turfwinning

Hoogveengebied	Oppervlakte (ha)
Friesland	20 000
Gelderse Vallei	2 000
Noord-Nederland	170 800
West-Brabant en Peel	52 000
Totaal	244 800

- *Bron: Landschappen van Nederland*

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Bodemkaart van Nederland schaal 1 : 50 000

- Bij ca. 16% van Nederland
- Veenlagen beginnend binnen 40 cm-mv.
- Opname 1960 - 2000

Veendikte (cm)	Code op Bodem-kaart	Oppervlakte (x 1000 ha)
Moerige gronden (< 40)	..W..	192
Dunne veengronden (40 – 120)	..Vz ..Vp	147
Dikke veengronden (> 120)	..V..	188
Totaal		527

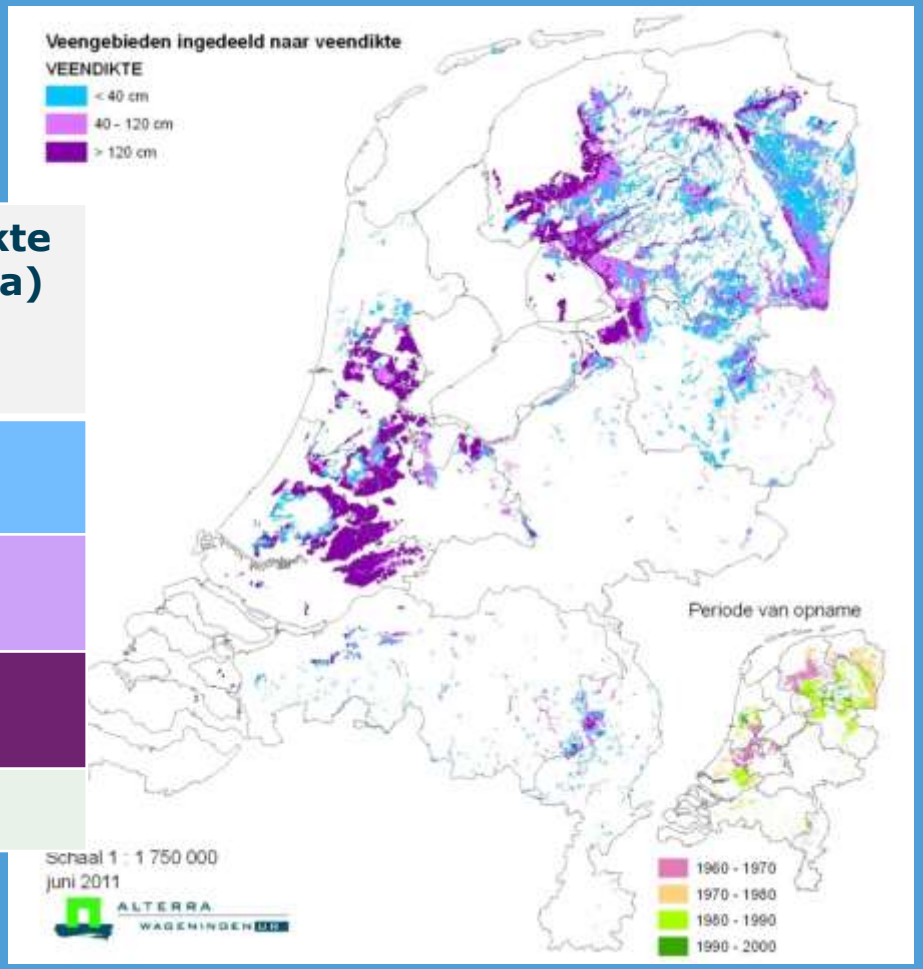

ALTERRA
WAGENINGEN UR

De dynamiek van het veen

Door ontwatering van veengronden:

- Klink en
- Oxidatie van veen

Met als gevolg:

- Afname veendikte
- Maaivelddaling

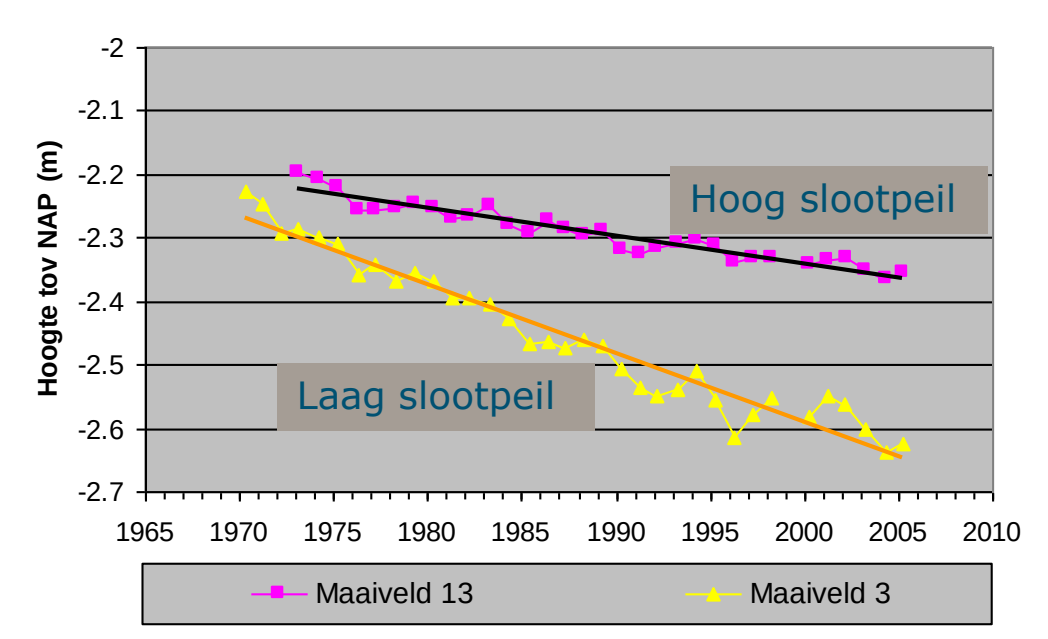

Bron: Jan vd Akker

ALTERRA
WAGENINGEN UR

ALTERRA
WAGENINGEN UR

De bodem van Nederland verzandt!

- Veengronden veranderen in moerige gronden
- Moerige gronden in zandgronden

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Actualisatie bodemkaart

- Maak een nieuwe bodemkaart , schaal 1 : 50 000, van de gebieden met dunne veenlagen.
- Opdracht Ministerie EZ
- Oppervlakte 350 000 ha!

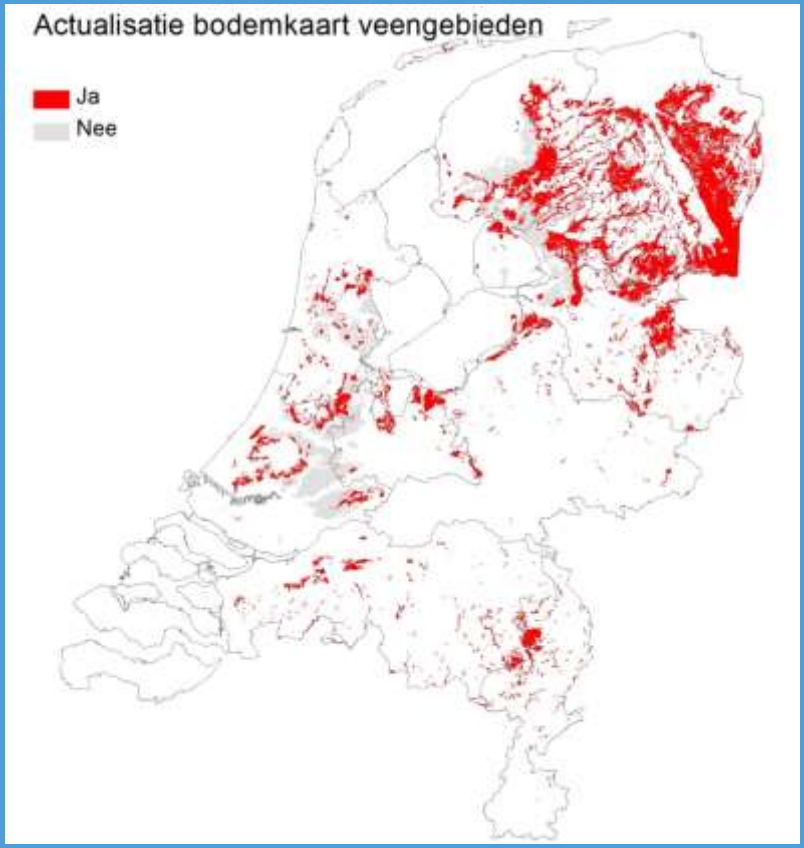

Actualisatie bodemkaart

- Maak een nieuwe bodemkaart , schaal 1 : 50 000, van de gebieden met dunne veenlagen.
- Opdracht Ministerie EZ
- Oppervlakte 350 000 ha!

+

- Veenweidegebied prov. Fryslân
- 35 000 ha

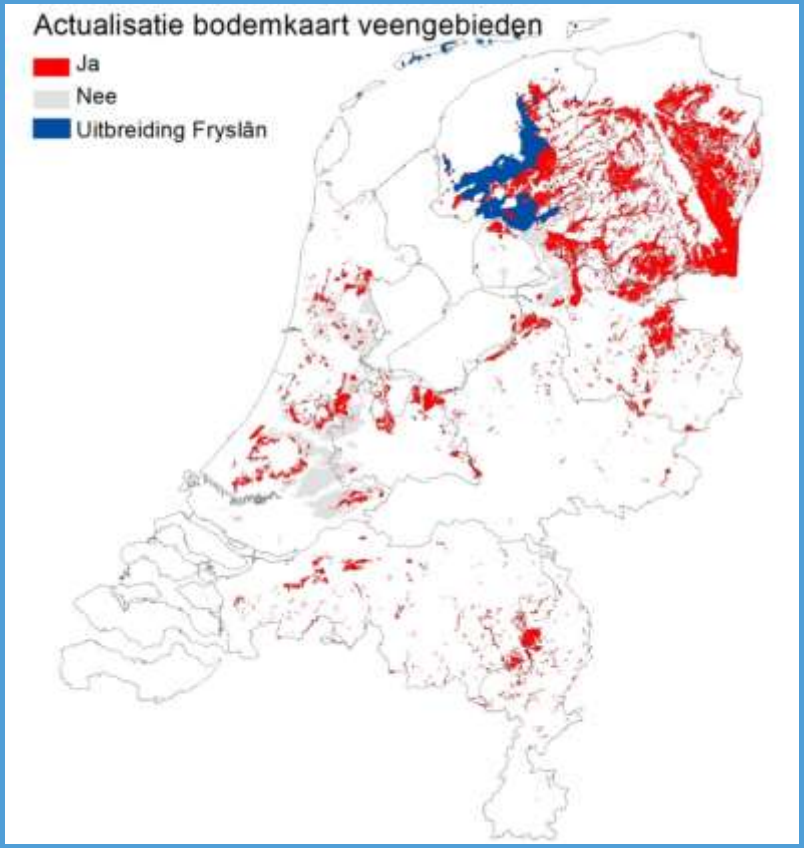

Afbakening

- Actualiseren m.b.v. Digitale BodemKartering (DBK)
- Alleen kaartvlakken met moerige gronden (.W.) en dunne veengronden (.Vp, .Vz) incl. insluitingen met dikke veengronden
- Actualisatie richt zich op de **<u>veendikte en begindiepte veen</u>**
- Overige eigenschappen veengronden (type boven- en ondergrond, veensoort) onveranderd. Deze informatie wordt overgenomen uit de 1:50.000 Bodemkaart.

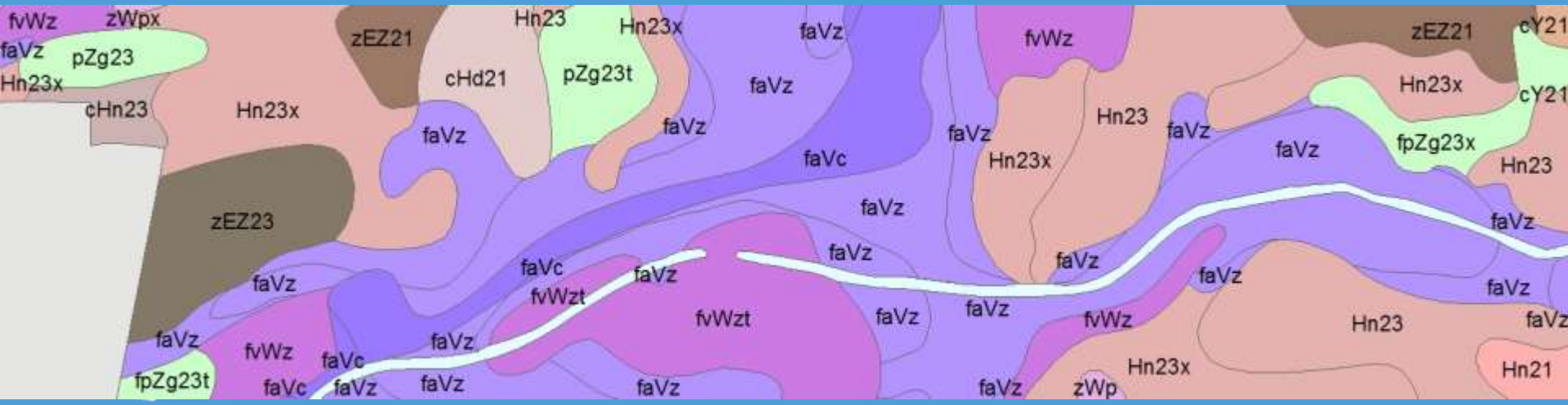

DBK: hoe werkt dat?

- ‘Het in kaart brengen (voorspellen) van de ruimtelijke verbreiding van bodemkenmerken met statistische methoden’.
- Rekenregels waarmee we aan de hand van terreinkenmerken de veendikte voorspellen

Voorbeeld relatie met hoogteligging

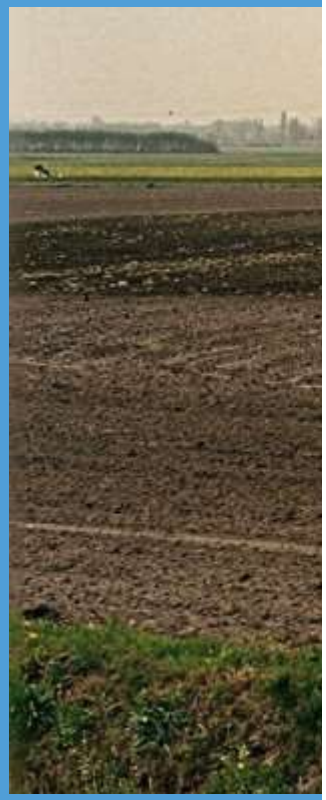

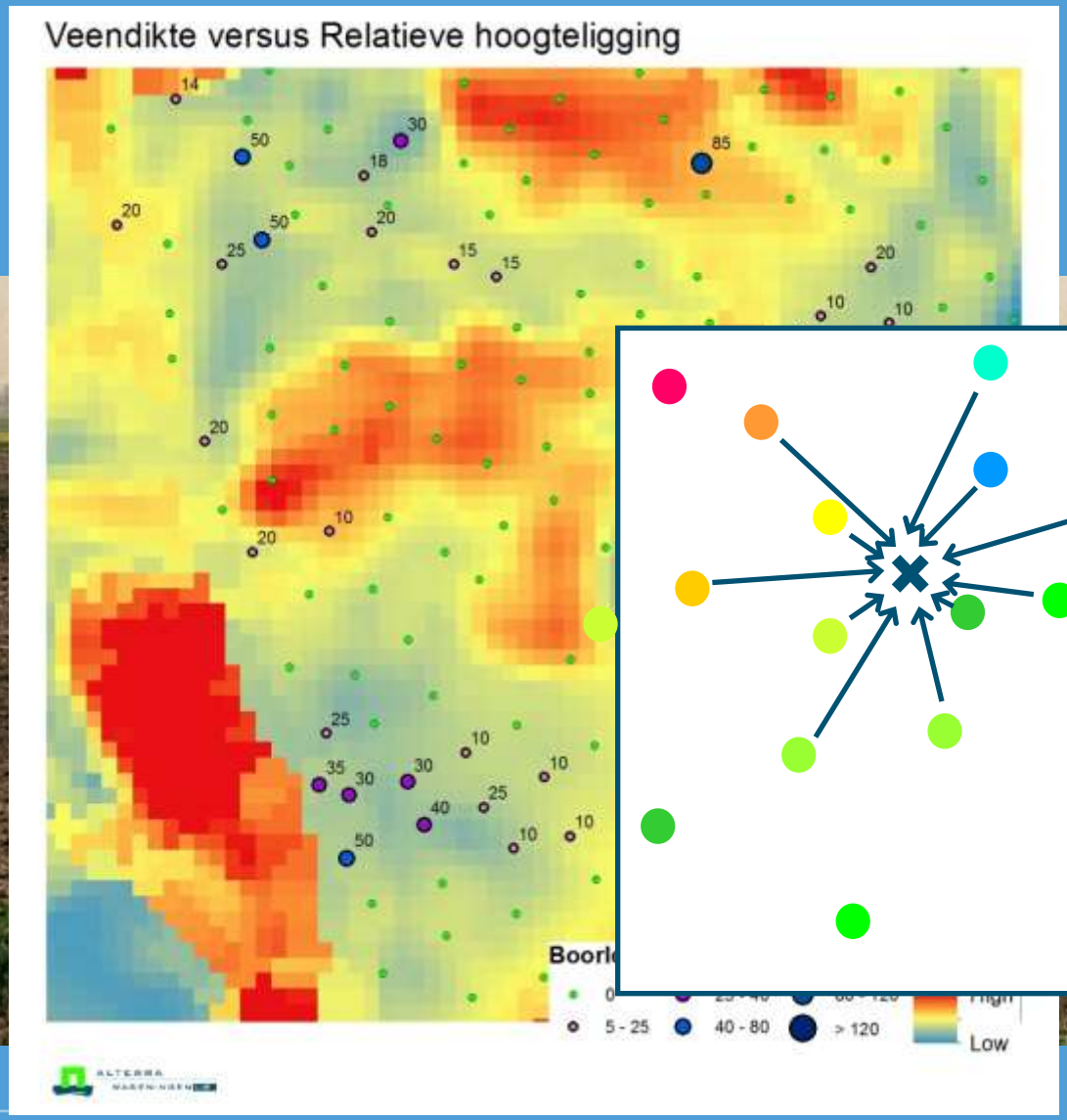

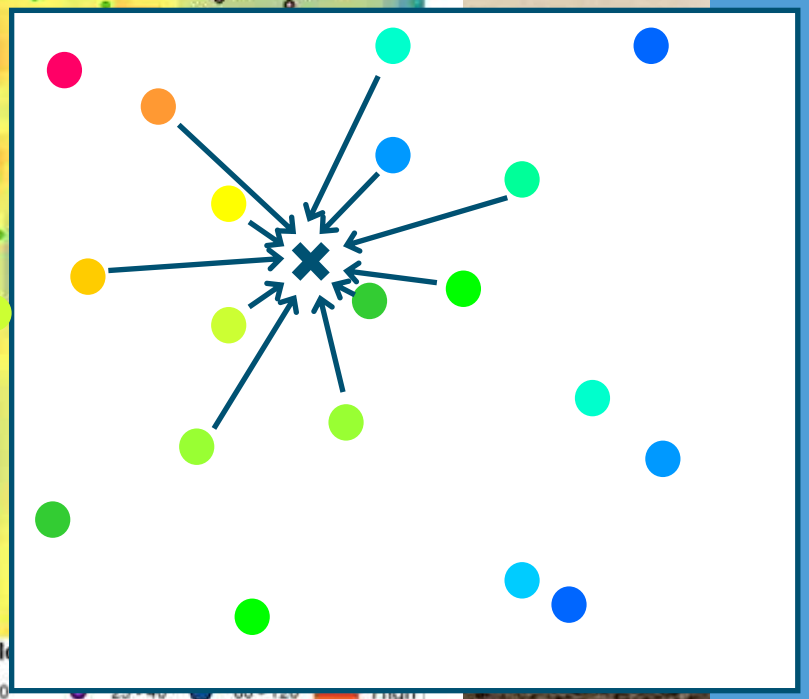

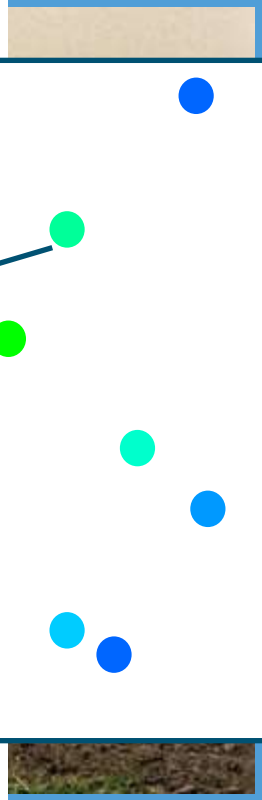

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Dus nodig bij DBK

- Actuele veendiktes op locaties
- Groot scala aan gebiedsdekkende hulpbestanden
- Rekenregels om de veendikte te voorspellen

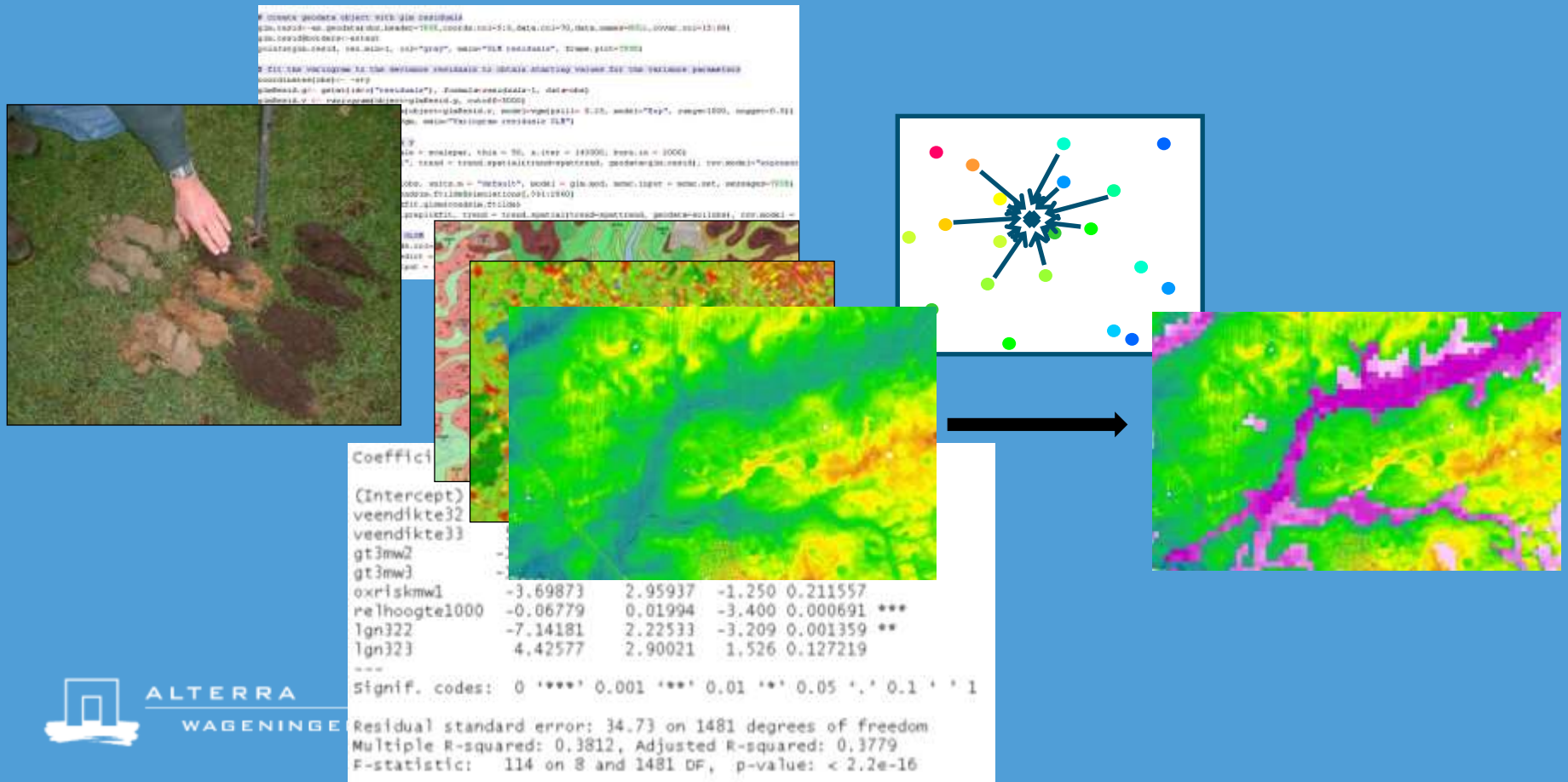

ALTERRA
WAGENINGEN

Actuele gegevens noodzakelijk voor DBK

- Data-acquisitie:
  - Inventarisatie beschikbare data (BIS, DINO)
  - Veldwerk voor nieuwe boorbeschrijvingen

- Uitboren tot in de minerale ondergrond

- Tot nu toe ca. 7000 nieuwe boringen!

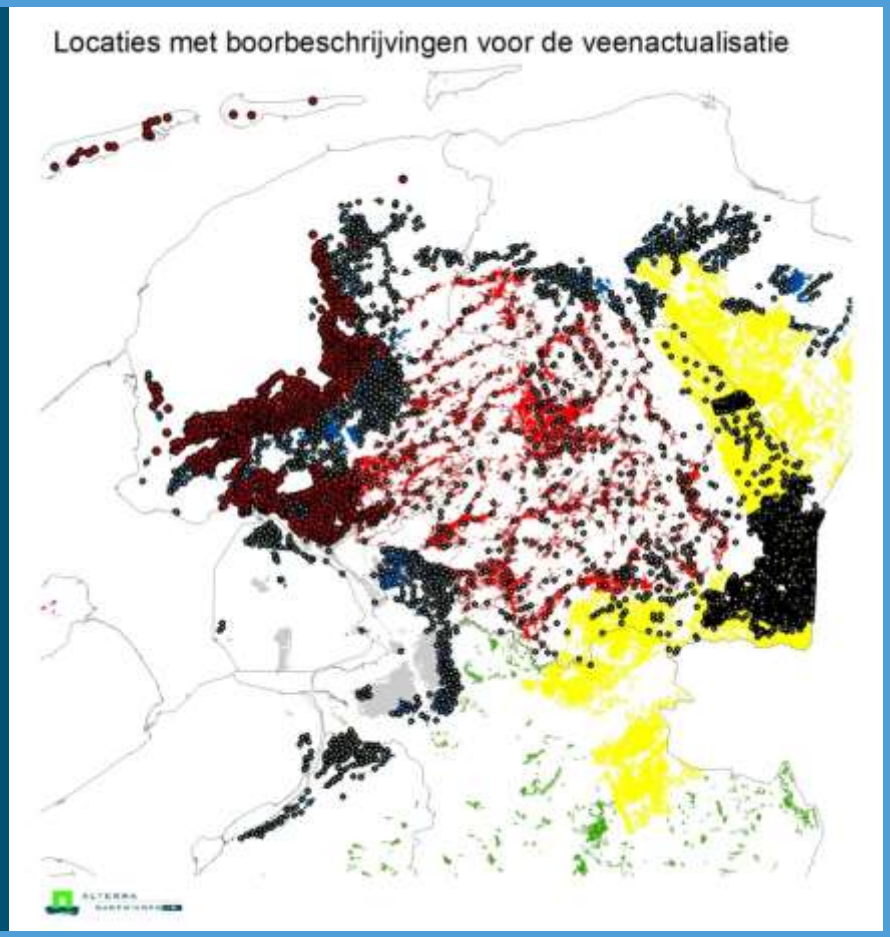

Resultaten deelgebied 1 (Smilde)

"Oude bodemkaart"

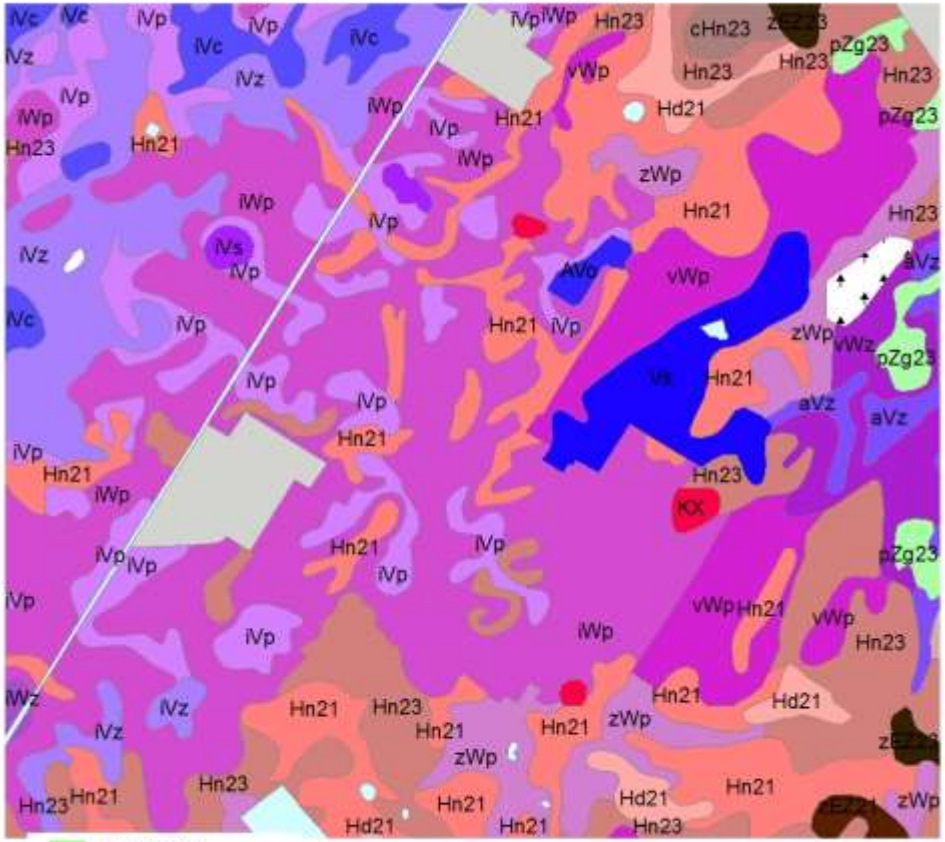

5: Inpluggen in landelijke bodemkaart

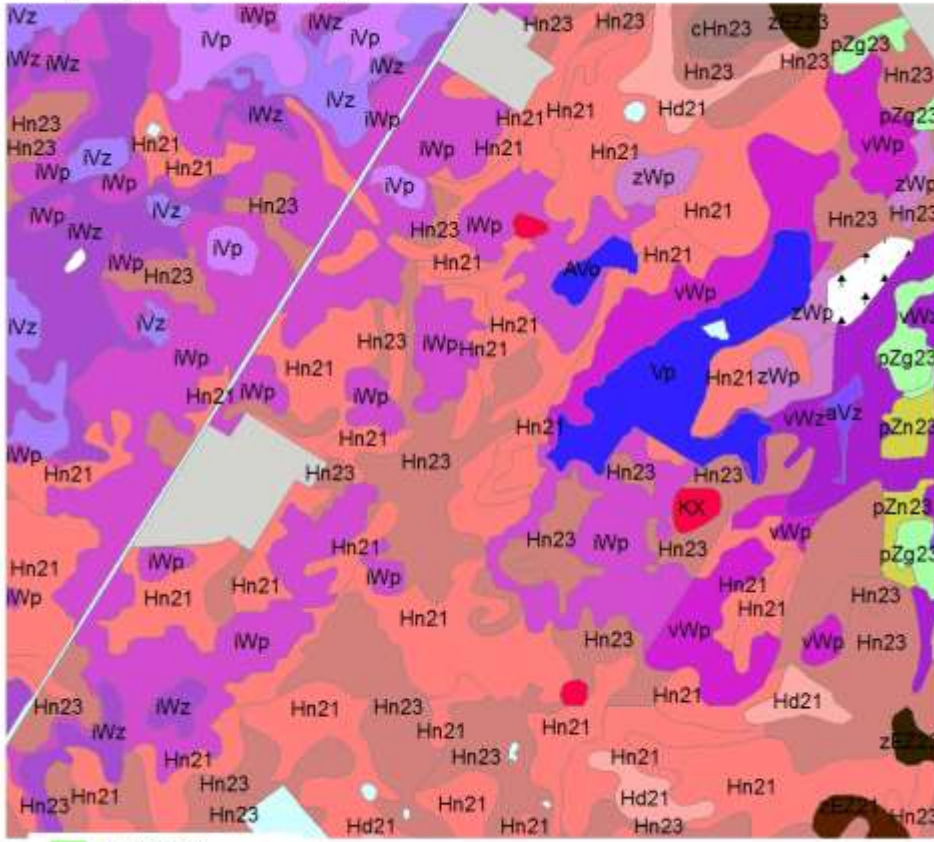

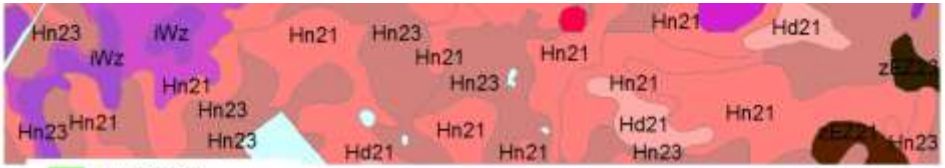

Validatie: steekproef van 5 punten in 100 blokken

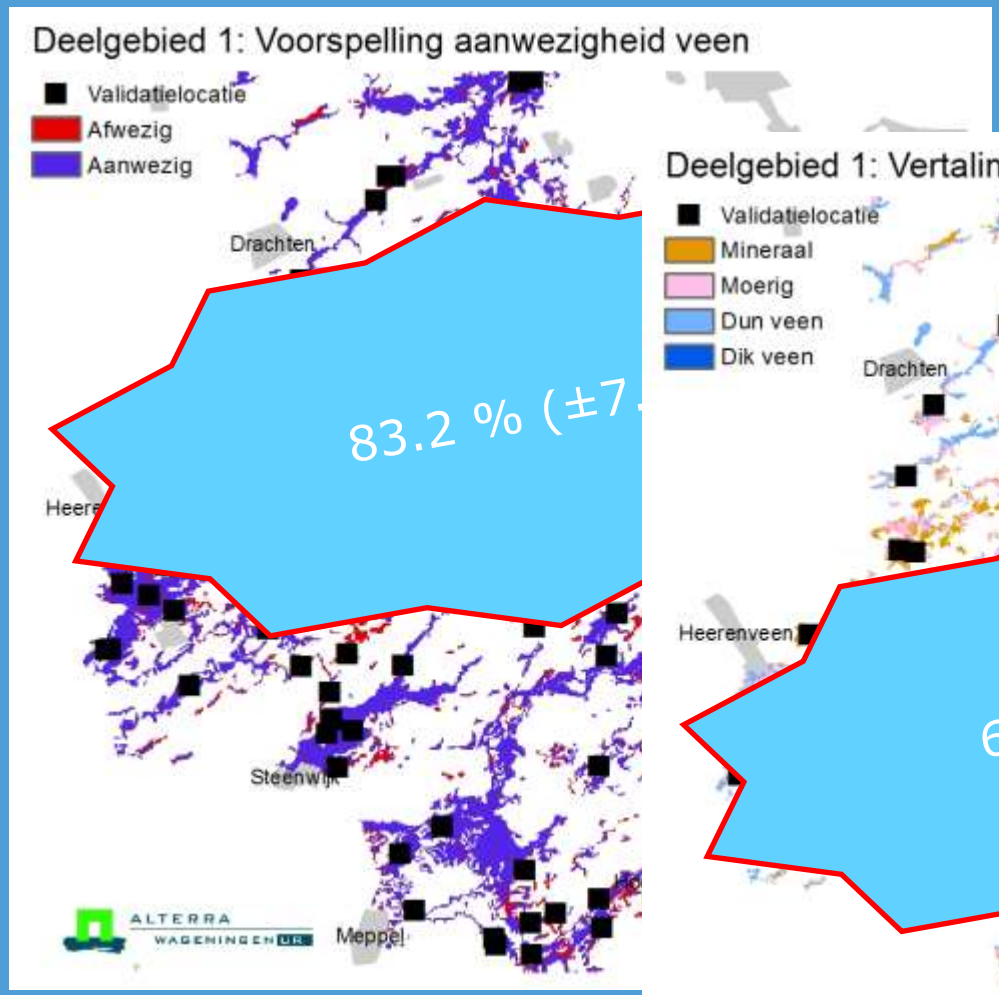

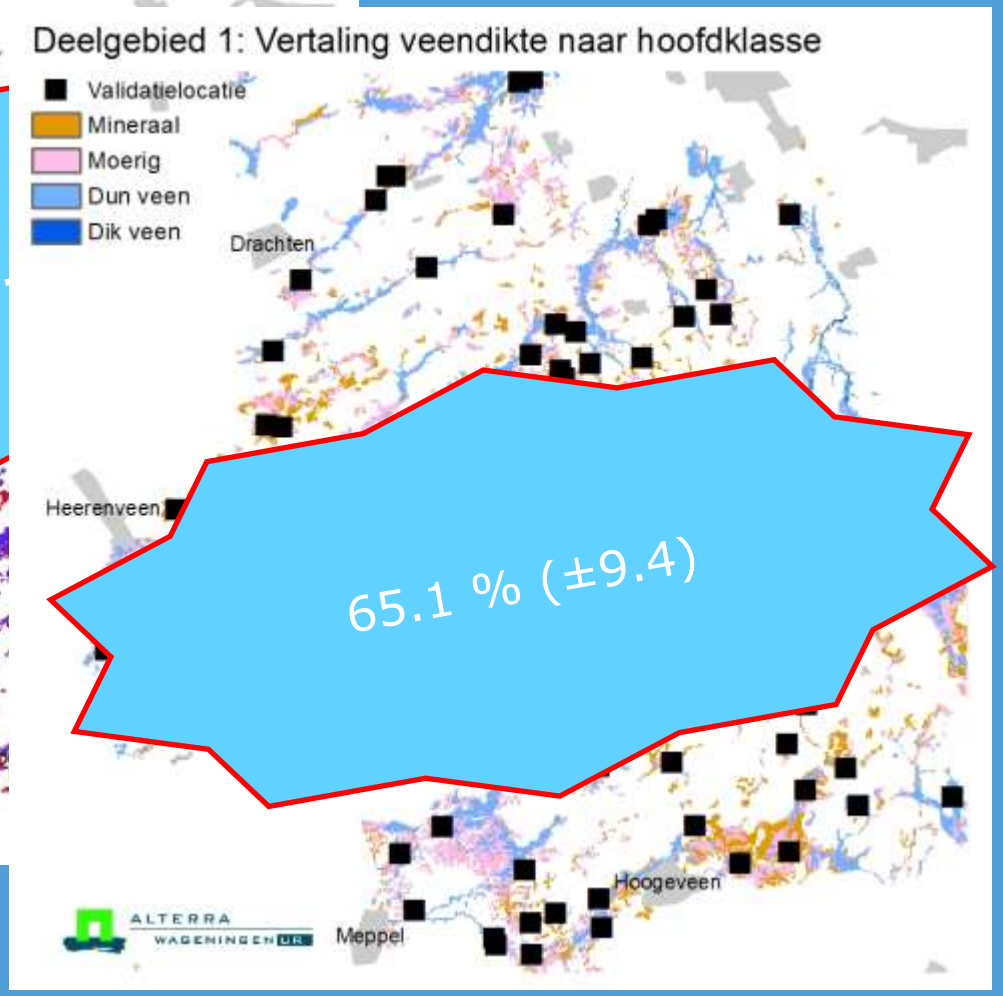

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Verschil met “oude” bodemkaart

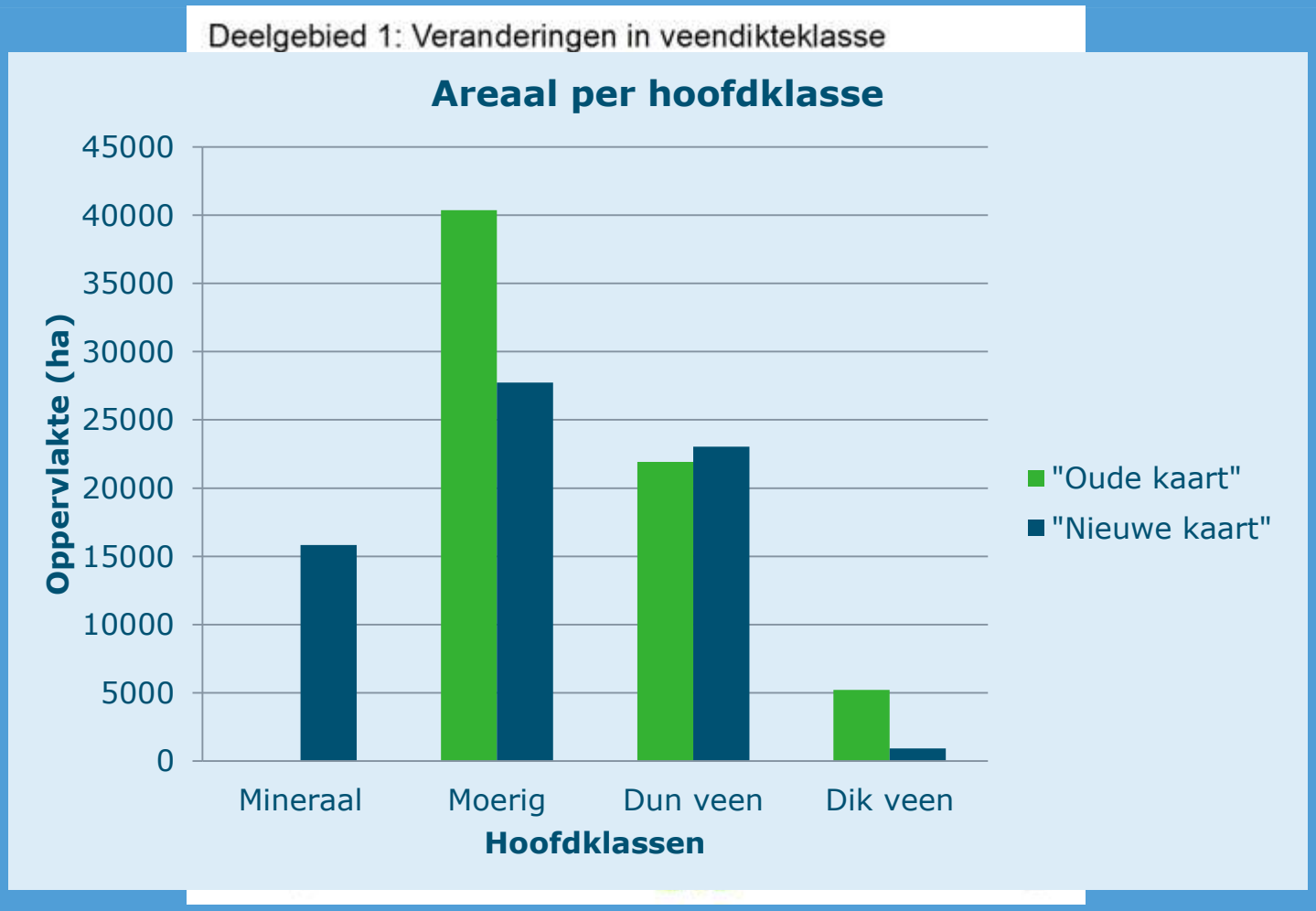

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Voortgang

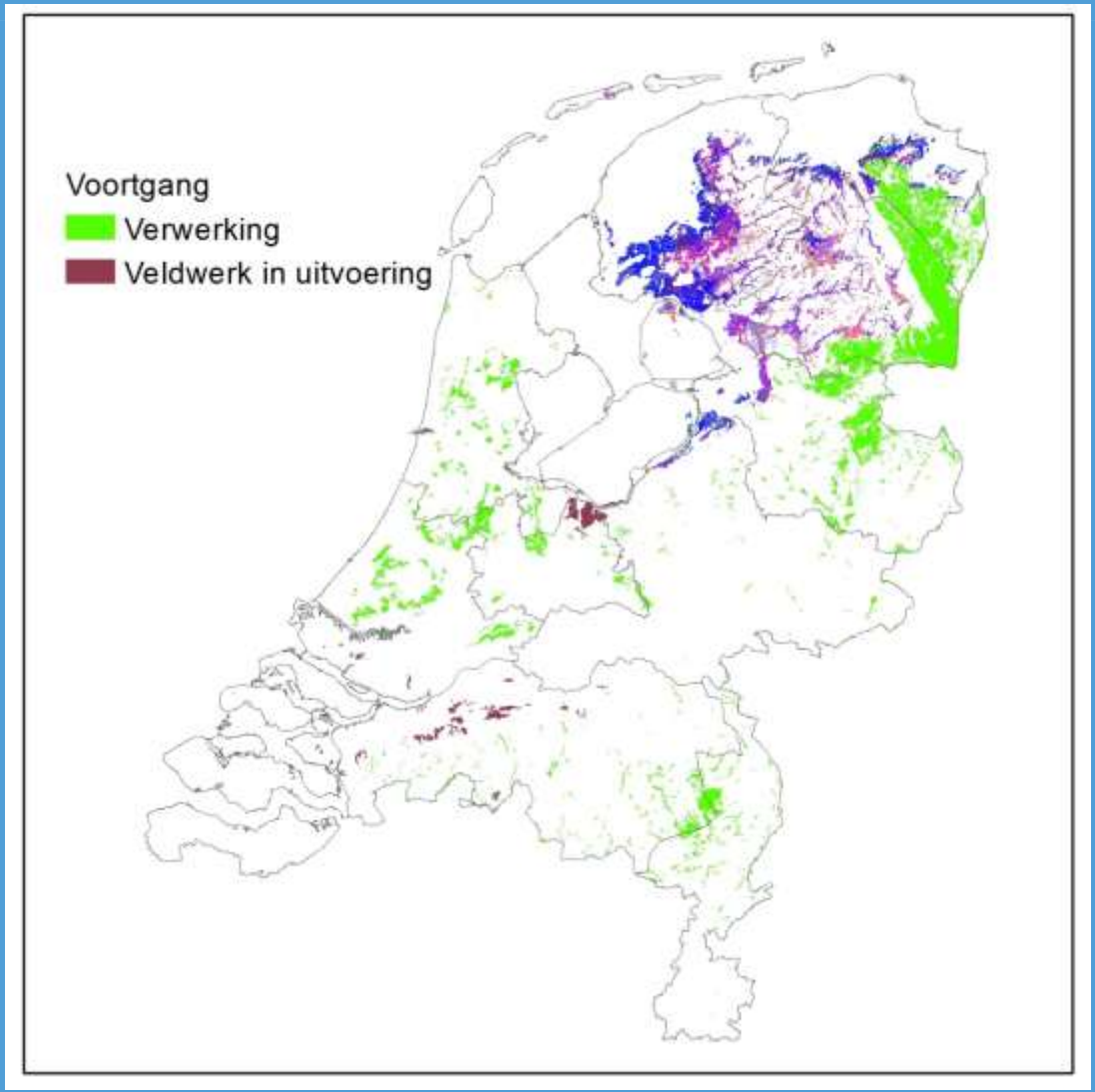

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Eindproducten

- Rasterkaart met de veendikte (50x50 m)
- Geactualiseerde bodemkaart, schaal 1 : 50 000
- Rapportage over de gevolgde procedure, gebruikte informatie, rekenregels enz.

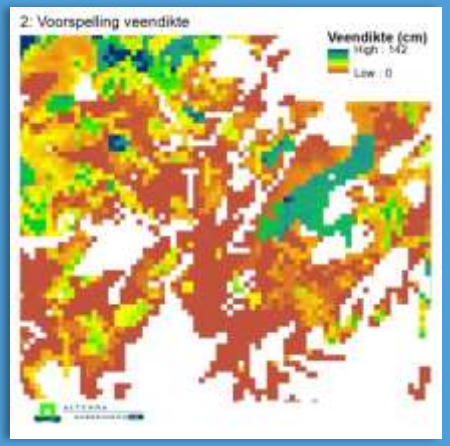

ALTERRA
WAGENINGEN UR

Dank voor uw aandacht

Mede namens het "Veenteam"!

ALTERRA
WAGENINGEN UR